

[Vilhelm Rasmussen.]

ikke forenes med den Maade, paa hvilken vi er nødt til at betragte Verdens Tilblivelse. Selv om Udviklingslæren endnu rummer mange uløste Gaader, er den dog saaledes blevet Kød og Blod i os, at det er umuligt at opgive den.“

Naar Stillingen er den, kan man begrabeligvis ikke bebrejde mig, at jeg som Privatmand gør saglig set ganske analoge Anskuelser gældende. Man kunde derimod, det skal jeg erkende, bebrejde mig det, hvis jeg i min Virksomhed som Forstander for Statens Lærerhøjskole agiterede enten politisk eller antireligiøst. Men det burde de ærede Medlemmer af dette høje Ting kunne sige sig ikke er Tilfældet, naar man aldrig har hørt nogen Lærer beklage sig, til Trods for at mine Elever tilhører baade den grundtvigske og den indremissionske Retning.

Men dertil kommer en anden Ting. Man kan paa Statens Lærerhøjskole i mine Timer, hvad enten det er i Geografi eller Pædagogik, rejse sig naar som helst og gøre Spørgsmaal og komme med Indvendinger, og hvis jeg blot faar Lov at afslutte Sætningen, jeg er begyndt paa, tager jeg Diskussionen op saa længe, indtil ingen mere begærer Ordet. Nu beder jeg de ærede Medlemmer, som prøver paa at kritisere mig og min Virksomhed, anføre for mig en eneste Undervisningsanstalt i Danmark, hvor man bærer sig ad paa samme Maade over for sine Elever. De Herrere burde forstaa, at naar der her kritiseres paa et saadant spinkelt Grundlag, er det i Virkeligheden den danske Lærerstand, der kritiseres. Den kender Undervisningen derude paa Statens Lærerhøjskole; den ved, hvorledes man bærer sig ad, og dog søges Skolen i stadig stigende Tal. Jeg beder derfor Partierne Venstre og Det konservative Folkeparti i denne Henseende gøre op med de Lærere, som hører til disse Partier.

Derefter vil jeg gerne, da der nu er Tale om Religionsundervisning og Undervisning i det hele taget, gøre et Par saglige Bemærkninger angaaende Betænkningen om Undervisningen i Gymnasiet.

Jeg vil gerne sige, at det er efter mit Skøn et særdeles grundigt og fortjenstfuldt Arbejde, som en overordentlig dygtig Embedsmand her har udført. Men der er nogle enkelte Ting, som jeg for min Del ikke er tilfreds med. Der er, naar den højtaerede Minister nu kommer til at skulle træffe sin Afgørelse, Grund for Ministeren til at lægge Mærke til det karakteristiske,

at alle Anvisninger vedrørende Naturvidenskaberne i det store og hele er tilfredsstillende — uden dog at være helt fyldestgørende —, medens derimod Tendensen med Hensyn til Aandsvidenskaberne indtil en vis Grad er af modsat Karakter. Hvor det drejer sig om Aandsvidenskaberne, kan man se, at Forfatteren, vistnok uden at det har været ham helt bevidst, stadig lægger Hovedvægten paa Kundskaber og først i anden Række paa Indøvelse i at arbejde paa at faa dem; omvendt, hvor det drejer sig om Naturvidenskaberne, er Dr. Højberg Christensen rigtigt indstillet og lægger Hovedvægten paa at indøve de unge i at arbejde paa at lære noget og stoler paa, at det er den sikreste Vej til at faa de mange Kundskaber.

Jeg skal nu tillade mig at dokumentere. Der staar Side 20 angaaende Religion en Advarsel til Lærerne mod at lade de unge faa de religiøse Grundskrifter, ja, endog de dybeste af dem, paa første Haand for at læse dem igennem, for at saa Læreren derefter kan tale med dem om Tingene. I Stedet for dette anbefales det først at gennemgaa Realia, saa at de kan forstaa og saa bagefter læse Teksterne.

Jeg maa hævde, at dette for det første er i Strid med evangelisk-luthersk Kristendoms Grundejendommelighed; for naar Luther oversatte Bibelen, maa det være ud fra den Tankegang, at det kan Menigmand forstaa og tilegne sig Værdien af, naar det er paa et Sprog, som Menigmand forstaa. Men dertil kommer den pædagogiske Betragtning. Hvori ligger Garantien for, at Eleven, medens Realia gennemgaaes, bevarer Interessen for selve Kilden? Der er den største Fare for at slukke den hellige Ild med Realia, og saa kan det ikke nytte noget, at Teksterne kommer bagefter. Men værre endnu er det, at det jo, uden at det er tilsigtet, er en Afvænningskur mod at gaa til selve Grundkilderne, at arbejde personligt og selvstændigt med dem og saa faa en Trang til Kendskab til Realia i en Diskussion med Læreren.

Jeg anfører dette vedrørende Religionsundervisningen ikke mindst for at faa en Lejlighed til over for mine Kritikere at understrege, at jeg tillægger Læsningen af den i Landet herskende Religions Grundskrifter den allerstørste Værdi. Det har jeg altid gjort, jeg har altid stillet mig paa det Standpunkt, at skal man orienteres i religiøs Henseende med Hensyn til den fremherskende Religion i sit Land, saa bør det være selve Religionens Kilder, man gaar